

Materiál na rokovanie

HSR SR 22. 08. 2022

bod 7

STANOVISKO

k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

1. Popis návrhu

Predkladaným návrhom zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) sa implementuje článok 4 smernice rady (EÚ) 2016/1164 z 12. júla 2016, ktorou sa stanovujú pravidlá proti praktikám vyhýbania sa daňovým povinnostiam, ktoré majú priamy vplyv na fungovanie vnútorného trhu, pokiaľ ide o pravidlo o obmedzení úrokových nákladov.

Zámerom návrhu zákona v čl. I je zavedenie pravidiel v rámci boja proti daňovým únikom, ako aj na zatriktívnenie podmienok podnikania prostredníctvom zákona o dani z príjmov. Návrh zákona ďalej obsahuje spresnenie a doplnenie pravidiel transferového oceňovania. V návrhu zákona sa dopĺňa postup daňovníka v prípade preventívnej reštrukturalizácie.

Návrh zákona obsahuje aj možnosť vyššieho odpočtu daňového bonusu na vyživované dieťa (deti) v nadväznosti na započítanie príjmov (čiastkových základov dane) obidvoch oprávnených osôb (napr. rodičov) do úhrnu príjmov pre účely uplatnenia tohto daňového bonusu.

Návrhom zákona sa od 1. januára 2023 mení spôsob registrácie k dani z príjmov u vybraných typov daňovníkov. Predkladaným návrhom zákona sa na základe poznatkov z uskutočnených konzultácií a z aplikačnej praxe upravujú, spresňujú a zjednocujú z dôvodu zvýšenia právnej istoty daňovníkov niektoré ustanovenia zákona o dani z príjmov.

V čl. II sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok), kde sa navrhuje úprava registrácie z úradnej moci vzhľadom na nedostatočnú kvalitu dát zdrojového registra tak, že od 1.1.2023 sa budú registrovať z úradnej moci daňové subjekty, ktoré sú do tohto registra zapísané z obchodného a živnostenského registra a z ostatných registrov, podľa oznámenia, ktoré bude zverejnené na webovom sídle Finančného riaditeľstva SR.

Pri ukladaní pokút sa zavádza systém tzv. „druhej šance“, podľa ktorého správca dane pokutu, ktorú je možné určiť v rámci intervalového rozpätia, neuloží, ale vyzve na splnenie povinnosti s upozornením, že pri ďalšom porušení už bude uložená pokuta. Tiež sa navrhuje skrátiť lehotu na vyrubenie úroku z omeškania pri úplnej úhrade nedoplatku tak, že úrok bude možné

uložiť do jedného roka od konca roka, v ktorom bol nedoplatok uhradený. Ďalej sa navrhuje zrýchliť postup pri vrátení vodičského preukazu, ak je zastavené exekučné konanie.

Na rokovanie vlády SR sa návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, predkladá s rozporami.

2. Stanovisko KOZ SR

KOZ SR si v rámci medzirezortného pripomienkového konania uplatnila 4 pripomienky, z ktorých tri boli zásadné. K uplatneniu pripomienok pristúpila z dôvodu, že už začiatkom roka 2021 predstavilo Ministerstvo financií SR zámer legislatívnych úprav v daňovom systéme (daňovej reformy) s cieľom zapojiť širšie spektrum aktérov do tohto procesu. V tom čase KOZ SR uviedla, že by bolo efektívne pracovať už na celkovej daňovej reforme, ktorá by odrazila záväzky smerom k deklarovanej zmene daňového mixu, a vhodné by bolo ju priebežne aj konzultovať. K daňovej reforme sa zaviazala vláda SR aj vo svojom Programovom vyhlásení, kde zvažovala zmenu daňového mixu smerom k majetkovým, spotrebným a ekologickým daniam na úkor zaťaženia aktivity.

KOZ SR zatiaľ nezaregistrovala žiadnu snahu o hlbšiu daňovú reformu (ideálne spojenú s odvodovou reformou), preto uplatnila aspoň pripomienky, ktoré by viedli k odľahčeniu daňového zaťaženia práce. Predkladateľ čiastočne akceptoval len všeobecnú (obyčajnú) pripomienku smerujúcu k celkovej zmene daňového mixu, pričom cieľom KOZ SR bolo v tomto prípade najmä otvoriť odbornú diskusiu, čo očakávame, že čiastočnou akceptáciou pripomienky bude v naplnené.

Zvyšné tri uplatnené zásadné pripomienky neboli zo strany predkladateľa akceptované a pretrvávajú na nich rozpor.

KOZ SR trvá na predložených zásadných pripomienkach:

1. k § 5 ods. 7 písm. l) – zásadná pripomienka

KOZ SR požaduje zmenu § 5 ods. 7 písm. l): § 5 ods. 7: Okrem príjmov oslobodených od dane podľa § 9 sú od dane oslobodené aj príjmy poskytnuté ako písm. l) „sociálna výpomoc z dôvodu úmrtia blízkej osoby²⁾ žijúcej v domácnosti⁵⁷⁾ zamestnanca, na zdravotnú starostlivosť^{24c)} alebo zakúpenie zdravotnej pomôcky pre blízku osobu^{24d)}, ktorá je osobou ťažko zdravotne postihnutou, odstraňovania alebo zmiernenia následkov živelných udalostí^{24a)} alebo dočasnej pracovnej neschopnosti^{24b)} zamestnanca, ktorej nepretržité trvanie prekročí prevažnú časť zdaňovacieho obdobia, poskytovaná z prostriedkov sociálneho fondu,¹³⁾ vyplatená v úhrnnej výške najviac 2 000 eur za zdaňovacie obdobie len od jedného zamestnávateľa, pričom, ak takáto sociálna výpomoc presiahne v zdaňovacom období 2 000 eur, do základu dane (čiastkového základu dane) sa zahrnie len sociálna výpomoc nad takto ustanovenú sumu; za splnenie podmienky nepretržitosti sa považuje aj to, ak sa dočasná pracovná neschopnosť u zamestnanca začala v predchádzajúcom zdaňovacom období, pričom do prevažnej časti zdaňovacieho obdobia sa započítava aj obdobie dočasnej pracovnej neschopnosti z predchádzajúceho zdaňovacieho obdobia.

^{24c)} podľa zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov

^{24d)} § 116 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov“

Odôvodnenie: Účelom predkladaného návrhu novely vyššie uvedeného ustanovenia je odstránenie aplikačných problémov z praxe, ktoré vyúsťujú do značnej sociálnej nespravodlivosti a nedôvodne neumožňujú využitie inštitútu oslobodenia od dane v prípadoch, na ktoré by malo toto ustanovenie slúžiť vzhľadom na jeho ratio legis. Navrhuje sa preto doplnenie výpočtu daného ustanovenia o vynakladanie finančných prostriedkov na zdravotnú starostlivosť pre blízku osobu, ktorá trpí ťažkým zdravotným postihnutím alebo na zakúpenie zdravotnej pomôcky pre takúto osobu. Hospodárenie rodín, ktoré sa starajú o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím je značne zaťažované zvýšenými výdavkami, ktoré smerujú na účel zvýšenia starostlivosti o zdravotne postihnutú osobu. Koncept blízkej osoby podľa občianskeho práva zahŕňa okrem iného príbuzného v priamom rade, súrodenca a manžela, ktorí sa spravidla primárne podieľajú na úhrade takejto zdravotnej starostlivosti alebo zakupujú nákladné zdravotné pomôcky. Tento návrh je navyše v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR, ktorá sa zaviazala „Vláda SR bude preto klásť špeciálny dôraz na zvyšovanie ... dlhodobej starostlivosti pre zdravotne ťažko postihnuté osoby ...“.

2. k § 11 ods. 8 až 11 – zvýšenie stropu pre príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie – zásadná pripomienka

Navrhujeme v § 11 ods. 8 až 11 zvýšiť strop pre príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie (DDS) vo výške, ktorá sa by čo najviac zodpovedala sume v akej boli v zdaňovacom období preukázateľne zaplatené. Súčasné maximum 180,00 € (platné niekoľko rokov) predstavuje mesačné zníženie základu dane o 15,00 €. Vzhľadom k tomu, že príspevky sú dobrovoľné a v ľubovoľnej výške, je náročné určiť ich maximálny strop. Navrhujeme, aby bolo možné príspevky daňovníka na doplnkové dôchodkové sporenie odpočítat' od základu dane vo vyššej výške, a teda zvýšiť maximálnu výšku odpočítaného príspevku na DDS. Navrhované opatrenie by pomohlo zatriktívniť DDS pre sporiteľov a posilniť tento inštitút. Od roku 2005 s istými obmenami existovala právna úprava, ktorá umožňovala uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane do výšky 12 000 Sk (neskôr 398,33 €) na príspevky daňovníka na doplnkové dôchodkové sporenie a finančné prostriedky vynaložené daňovníkom na účelové sporenie a bola zrušená novelou zákona č. 548/2010 Z. z. Aj z tohto dôvodu KOZ SR žiada zvýšenie maximálneho stropu. KOZ SR je presvedčená, že takáto motivácia zamestnanca k sporeniu je efektívnejšia, keďže odmeňuje jeho snahu k zodpovednému zabezpečeniu si budúcnosti. III. pilier predstavuje efektívne doplnenie dôchodkových schém a mal by byť výraznejšie podporený. Predpokladáme, že počet daňovníkov, ktorí si uplatňujú NČZD je nízky, čo môže súvisieť najmä s podmienkou definovanou zákonom v § 11 ods. 12, ktorá limituje, kto si môže uplatniť nezdaniteľnú časť základu dane. Na druhej strane nižší počet daňovníkov dáva predpoklad minimálneho negatívneho dopadu uvedenej zmeny na daňové príjmy rozpočtu verejnej správy. Sme si vedomí, že nízke výnosy III. piliera neprispievajú k jeho atraktivite, ale sú spôsobené investíciami prevažne v konzervatívnych fondoch s vysokou mierou okamžitej likvidity a vysokou nákladovosťou, čo je potrebné zmeniť, ale nevylučuje to možnosť zvýšiť strop odpočítaného príspevku na DDS a prispieť tak k atraktivite tohto inštitútu.

3. k § 33a Daňový bonus na zaplatené úroky – zásadné pripomienky

Navrhujeme zvýšenie hranice na priznanie nároku na daňový bonus na zaplatené úroky podľa § 33a ods. 1 písm. b), ktorá je určená vo výške 1,3 násobku priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR. Poukazujeme na fakt, že priemerná hrubá mesačná mzda najmä v Bratislavskom kraji túto hranicu často prekračuje, pričom životné náklady, najmä

náklady na obstaranie nehnuteľnosti sú výrazne vyššie ako v ostatných krajoch. Navyše, náklady na bývanie v posledných rokoch neúmerne narástli (rýchlejšie ako rástli príjmy obyvateľstva), čo zhoršuje dostupnosť bývania najmä pre mladých. Ďalej navrhujeme zvýšiť maximálnu výšku priznaného daňového bonusu na zaplatené úroky v príslušnom zdaňovacom období. Úprava v § 33a ods. 3 obmedzuje daňový bonus na 50 % zo zaplatených úrokov a zároveň na výšku maximálne 400 €. Táto suma pokrýva úrokové zvýhodnenie 0,8 % pri sume 50 000 € na nehnuteľnosť. Pred zavedením daňového bonusu na zaplatené úroky bolo možné dosiahnuť takmer nulový úrok aspoň zo sumy 50 000 €, čo však platná úprava neumožňuje. Pri zvýšení úrokových sadzieb sa prakticky bude uznávať daňový bonus na zaplatené úroky v nižšej hodnote ako 50 % zo zaplatených úrokov. Vzhľadom na dve podmienky stanovenia výšky daňového bonusu na zaplatené úroky, navrhujeme v § 33a ods. 3 nahradiť „400“ sumou aspoň „500“, čo bude predstavovať maximálnu úľavu vo výške 1 % z 50 000 € pri obstaraní nehnuteľnosti. Cieľom oboch pripomienok k § 33a je sprístupniť bývanie mladým ľuďom, najmä v období neustáleho nárastu cien aj úrokov. Navyše od zavedenia daňového bonusu na zaplatené úroky (účinnosť od 1. 1. 2018) nedošlo k žiadnej úprave, či zvýšeniu parametrov nároku.

3. Závery a odporúčania

KOZ SR odporúča predložený návrh zákona na ďalšie legislatívne konanie po zapracovaní vnesených zásadných pripomienok.